

Sådan fremmes transformation af den eksisterende bygningsmasse

Indledning

Hvert år bliver der bygget 7-8 millioner nye kvadratmeter i Danmark, samtidig med at der rives 2-3 millioner kvadratmeter eksisterende bygninger ned. Det udgør potentielt et kæmpe spild af materialer, store affaldsmængder og skaber et behov for produktion af nye materialer, hvorved der udledes mere CO₂. Derfor skal incitamentet til at genbruge vores eksisterende bygninger og udvikling af måder, der fremmer transformation og renovering frem for nybyggeri op på den politiske dagsorden.

I Rådet for Grøn Omstilling anbefaler vi, at incitamentsstrukturen afspejler klimakrisens alvor og sikrer en bæredygtig udvikling af byggebranchen. Nedenfor er samlet en række forslag, der opfordrer til ambitiøs regulering, erfaringsudveksling og cirkulær økonomi i byggebranchen.

Reguleringer

Krav til nedrivning. Nedrivning skal ses som sidste udvej i en byggeproces, og det bør være sværere at få en nedrivningstilladelse. Der bør sættes krav til estimat af den indlejrede CO₂ fra en renovering/transformation af den eksisterende bygning, før der kan gives nedrivningstilladelse. Dette vil anspre til, at en bygherre kan vælge den klimamæssigt bedste løsning. Kravet kunne i første omgang stilles til det offentlige byggeri og herefter til privat byggeri.

Skærpelse af nuværende klimakrav. I maj 2023 kom der nye beregningsprincipper for genbrugsmaterialer til kravene om LCA-beregninger, så genbrugte byggematerialer ikke tæller lige så højt som nye materialer i LCA-beregningerne. De nuværende klimakrav skal afspejle CO₂-gevinsten ved at genbruge byggematerialer eller eksisterende byggeri, men det skal også overvejes, om ingen CO₂-udledning er repræsentativt. Derfor bør de nye beregningsprincipper evalueres ved næste revision i 2025. Der kunne udarbejdes et digitalt LCA-værktøj til at vurdere, samle og systematisere genbrugsmaterialer, som bygger oven på eksisterende initiativer som Genbyg og Guldminen.

Skærpelse af de nuværende klimakrav vil gøre det nemmere at fravælge nedrivning og renovere/transformere eksisterende bygninger. I revisionen i 2025 bør grænseværdierne fra den frivillige CO₂-klasse fungere som den nye grænseværdi for byggeri over 1000 kvadratmeter.

Konkrete tiltag til ændring af BR. I Danmark har vi en lang tradition for at bruge Bygningsreglementet som et redskab til at gøre byggeriet grønnere. I Bygningsreglementet er der, udover krav til nybyggeri, allerede krav til bygningens energiforbrug ved større renoveringer og ombygninger af eksisterende bygninger. Tilsvarende bør der fastsættes klimakrav over en fuld livscyklus ved renoveringer og ombygninger af eksisterende bygninger.

I 2023 kom der klimakrav i Bygningsreglementet til nybyggeri over 1000 kvadratmeter. Disse krav bør udvides til også at gælde for gennemgribende renoveringer og transformationer. Dette giver et bedre datagrundlag i byggebranchen generelt, da dataindsamling på bagkant er vanskelig.

Udvikling af best practice

Eksempelsamling. Vidensdeling og erfaringsudveksling kan udbrede transformationsprojekter. Offentlige aktører bør spille en større rolle i forhold til videreformidling af demonstrationsprojekter og best practice, som flere kan lære af, når det kommer til transformationer og gennemgribende renoveringer. Dette kunne faciliteres som et netværk på tværs af kommunale miljø- og teknikforvaltninger.

Det offentlige skal gå forrest. Offentlige aktører bør fremover spille en mere tydelig rolle som facilitator for renoverings- og transformationsprojekter. Regioner og kommuner bør sætte krav til forundersøgelser inden nedrivning af funktionsdygtige bygninger. Samtidig bør der være stort fokus på indlejret CO₂ og klimaaftryk i offentlige byggerier. Dette gælder også for offentlige udbud, hvor transformation og renoveringer skal opprioriteres og understøttes. Offentlige taskforces bør udpege og overvåge værdier i den eksisterende bygningsmasse og sætte transformationsinitiativer ind i lokalplaner.

Cirkulær Økonomi

Ressourcebanker. Kommuner skal sikre en indsats på de kommunale genbrugspladser, der upcycler byggematerialer såsom træ og mursten. Myndigheder kan sikre opstilling af materialebanker som mellemstation for byggerier for at facilitere cirkulær økonomi i byggeriet.

Risikofond. Der vil være flere usikkerheder og uforudsete elementer, når man arbejder med ældre bygninger frem for nybyggeri, men på den anden side overdriver den finansielle sektor risikoprofiler ved renovering og er dermed med til at skævvride branchen. Der bør oprettes en risikofond til renoveringsprojekter, som bygherrer kan søge.

For mere information

Kontakt:

Julie Bangsgaard Abrahams
Rådgiver - Energi og Klima
Telefon: 3318 1944
Mail: julie@rgo.dk

Læs Rådet for Grøn Omstillings publikation "Transformation – for klimaet, økonomien og bygningsmassen" her: https://rgo.dk/wp-content/uploads/Transformation_PDF.pdf